

Název vzdělávacího materiálu: Benelux – Belgie, Nizozemsko, Lucembursko

Autor: Mgr. Martin Kovačka

Předmět: Zeměpis

Ročník: 9.

Tematický celek: Geografie světadílů – Evropa.

Stručný popis aktivity: Zápis a studijní materiál pro přírodní podmínky, historii a socio-ekonomii Belgie, Nizozemska a Lucemburska.

Časová náročnost: 90 min

Metodické poznámky:

Materiál lze rozložit na více částí a použít ve více vyučovacích hodinách.

Materiál slouží k osvojení a zapamatování učiva.

Materiál lze využít jako zápis po výkladu nebo materiál rozdat žákům před výkladem, během výkladu si žáci v textu podtrhávají a dopisují vlastní poznámky.

Ověření: 14. 12. 2011 (9. A)

Belgie (hl.m. Brusel)

Rozloha: 30 530 km²

Obyvatelstvo: 10 000 000

Přírodní podmínky:

- pobřeží je stejně rovinné jako v Nizozemsku (také částečně vysušené moře)
- na JV vrchovina **Ardeny**, na V u hranic s Německem vysočina
- podnebí mírné oceánské (jako v Nizozemsku)

Historie:

- název pochází od názvu římské provincie Belgica (keltský kmen Belgů)
- historie je úzce spojena s Nizozemskem (je téměř stejná)
- 1830 – získala Belgie nezávislost na Nizozemsku
- v roce 1885 získává Belgie v Africe kolonii Kongo (Belgické Kongo)
- 1. sv. v. napadena Německem (mnoho krvavých bitev)
- 2. sv. v. okupace Německem
- po 2. sv. v. člen BENELUXU a zakládající člen Evropského společenství
- 1960 nezávislost belgických kolonií (Kongo, dnes Zair, Rwanda, Burundi)
- DNES: přetrvávají rozporu mezi **Vlámy** (na severu) a **Valony** (na jihu), i když mají obě části (národy) velkou nezávislost ve svém rozhodování

Zemědělství:

- převážně živočišná výroba (3/4 zemědělství), většina orné půdy je využita na pěstování krmiv
- v posledních letech dochází stále více k využívání lesů (Belgie je proti např. Nizozemsku dostatečně zalesněná)

Těžba:

- dříve významná těžba černého uhlí nebyla schopna cenově konkurovat, proto byla téměř zrušena
- většina surovin se musí dovážet

Průmysl:

- 60% elektřiny se vyrobí v jaderných elektrárnách
- velký význam si stále zachovává tradiční výroba oceli
- dovezená ropa se zpracovává v přístavu Antverpy
- v Belgii se smontuje velké množství **aut**, i když nemají vlastní automobilku
- 70 % veškerého obchodu a **broušení diamantů** (Antverpy)
- v posledních letech byla obnovena tradiční výroba **krajek** (Bruggy)
- světoznámá je výroba **čokolády**

+

- jedna z nejhustších silničních i železničních sítí na světě
- Brusle je **hlavní město EU**, sídlí zde mnoho evropských úřadů, proto se někdy Brusle nazývá „městem úředníků“
- Belgie je monarchie (federativní království)

Nizozemsko (hl.m. Amsterdam)

Rozloha: 41 530 km²

Obyvatelstvo: 15 287 000

Přírodní podmínky:

- většinu území tvoří rovina (velká část získána vysoušením moře = **poldry**) – asi ½ **území leží pod úrovní mořské hladiny**
- nachází se zde velké množství uměle vytvořených **hrází a vodních kanálů**
- kvůli katastrofálním povodním v roce 1953 byla většina mořských zálivů uzavřena ochrannými hrázemi, i dnes je Nizozemsko nejohroženější evropskou zemí stoupající mořskou hladinou
- podnebí je mírné oceánské – léta jsou chladnější než u nás a zimy mírné vlhké

Historie:

- do 9. stol. patřilo území k Francké říši
- v dalších staletích velký vliv mocných sousedů Německa a Francie, později Španělska
- v 16. stol. vzniká konflikt mezi protestanty (Nizozemci) a katolickým Španělskem – povstání Nizozemců vedl **Vilém Oranžský** → nezávislost Nizozemska
- v 17. stol. se Nizozemí stalo na necelých sto let největší námořní mocností světa
- po porážce Napoleona (1814) vzniká Nizozemské království, do kterého patří také Belgie a Lucembursko, ty ale později vyhlásili nezávislost
- v 1. sv.v. zůstalo Nizozemsko neutrální, ve 2. sv.v. bylo od roku 1940 okupováno Německem
- po 2. sv.v. získávají nezávislost nizozemské kolonie Indonésie, Sutinám
- po 2. sv. v. zakládá s Belgií a Lucemburskem – **BENELUX** (ekonomicky spolupracující unie) a je zakladatelem Evropského společenství (dnes EU)

Zemědělství:

- převážně živočišná výroba – svými výnosy je jedna z nejefektivnějších na světě (převažují rodinné farmy)
- potraviny tvoří asi 20% vývozu (**sýry**, máslo, drůbež, vejce, maso, ale i tabák)
- ve velkých sklenících se pěstují rajčata, okurky, salát...
- největší vývozce květin a květinových cibulí na světě – **tulipány**, růže...
- rybolov
- lesy uměle vysázeny, ale zabírají necelých 10% území

Těžba:

- v 50. letech – objeveny velké zásoby **zemního plynu** (4. místo na světě v těžbě)
- v Rotterdamu je největší překladiště ropy v Evropě

Průmysl:

- 95% elektřiny se vyrobí spalováním zemního plynu
- nejvíce lidí zaměstnáno v potravinářském průmyslu
- výroba cigaret, doutníků, piva
- elektronika – **Philips**
- **Rotterdam-Europoort** – největší přístav v Evropě
- KLM – jedna z největších leteckých společností na světě

+

- silniční síť jedna z nejhustších na světě
- velmi populární je **cyklistika**
- v Haagu sídlí **Mezinárodní soudní dvůr**
- po celé zemi **větrné mlýny**
- používá se také název Holandsko
- 17. stol. – centrum malířství v Evropě (např. Rembrandt)
- v Nizozemsku je legální prodej marihuany (Coffeeshop)
- Nizozemsko je monarchie (království)

Lucembursko (hl.m. Lucemburk)

Rozloha: 2 590 km²

Obyvatelstvo: 380 000

Přírodní podmínky:

- na S vrchovina Ardeny (neúrodná)
- na J území nazývané **Gutland** = dobrá země, úrodná půda, pod níž jsou zásoby železné rudy
- podnebí je vlhké a mírné, na severu drsnější (v zimě se sněhovými přeháňkami)

Historie:

- z Lucemburska pocházel český král a otec Karla IV., **Jan Lucemburský**
- historie je úzce spojena s Nizozemskem, Belgií, Francií a Německem
- 1867 – získalo Lucembursko nezávislost
- 1. sv. v. a 2. sv. v. – i přes svou neutralitu bylo v obou válkách okupováno Německem
- po 2. sv. v. člen BENELUXU a zakládající člen Evropského společenství
- DNES: zde sídlí mnoho evropských úřadů a institucí

Zemědělství:

- Gutland – využíván pro rostlinnou (obilí, **vinná réva**) i živočišnou výrobu (maso, mléko)

Těžba:

- významné zásoby **železné rudy** jsou již téměř vytěženy

Průmysl:

- ve výrobě **oceli na obyvatele** je stále na prvním místě na světě

+

- příznivé daňové podmínky přitáhly mnoho **finančních institucí** (sídlí zde 160 různých bank)
- pod **levnou vlajkou** Lucemburska pluje po světových mořích velké množství lodí
- Lucemburčané jsou považováni za **nejbohatší na světě**, v průměru si Lucemburčan ročně vydělá 35 tis. am. dolarů
- Lucembursko je monarchie (**velkovévodství**)

